

**НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ
ВІДДІЛЕННЯ ЗАГАЛЬНОЇ ПЕДАГОГІКИ ТА ФІЛОСОФІЇ ОСВІТИ
ВІДДІЛЕННЯ ПСИХОЛОГІЇ, ВІКОВОЇ ФІЗІОЛОГІЇ ТА ДЕФЕКТОЛОГІЇ**

**ДОШКІЛЬНА ОСВІТА В КОНТЕКСТІ ІДЕЙ
НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ**

Збірник наукових праць

Київ – 2020

УДК 373.2.091 (477)
ББК 74.10
Д55

*Рекомендовано до друку
Вченою радою Інституту проблем виховання НАПН України
(протокол № 4 від 26 березня 2020 року)*

Рецензенти:

- Беленька Г.В.* – доктор педагогічних наук, професор
Бондар В.І. – доктор педагогічних наук, професор, дійсний член
(академік) НАПН України
Шоробура І.М. – доктор педагогічних наук, професор

Д55 Дошкільна освіта в контексті ідей Нової української школи:
збірник наукових праць за заг. редакцією Г.В. Беленької, В.І. Бондар,
І.М. Шоробури. / Хмельницький : ФОП Мельник А.А., 2020р., 496с.

ISBN 978-617-7600-33-5

Збірник наукових праць підготовлено за результатами методологічного семінару НАПН України, який відбувся 9 квітня 2020 р. У збірнику розміщено праці українських учених у галузі педагогіки та психології, які досліджують процеси та тенденції розвитку дошкільної освіти в контексті ідей Нової української школи.

Адресовано керівникам закладів дошкільної освіти, студентам та викладачам закладів вищої освіти, магістрантам, аспірантам, слухачам закладів післядипломної освіти, науковцям; усім, хто цікавиться проблемами сучасної дошкільної освіти.

Статті подано в авторській редакції (збережено стилістику, орфографію та мову). Автори опублікованих матеріалів несуть відповідальність за точність наведених фактів, цитат, посилань на джерела тощо.

**УДК 373.2.091 (477)
ББК 74.10**

ISBN 978-617-7600-33-5

ЗМІСТ

<i>Бех І. Д.</i> Дошкільна освіта: трансформаційні орієнтири	7
<i>Бешок Т. В.</i> Компетентністний підхід в рамках Нової української школи	20
<i>Бибик Д. Д.</i> Партнерства: виховуємо лідерів	24
<i>Біла І. М.</i> Психологічні аспекти готовності до шкільного навчання	31
<i>Ваганова Н. А.</i> Дослідження проявів творчого мислення дошкільників у процесі розуміння гумористичних малюнків	42
<i>Вовчик-Блакітна О. О.</i> Екологічність життєвого середовища сучасної дитини	52
<i>Волинець К. І., Волинець Ю. О.</i> Формування творчої самостійності у дітей старшого дошкільного віку в процесі пізнавальної діяльності	59
<i>Володарська Н. Д.</i> Проблеми вивчення психологічного благополуччя особистості	69
<i>Врочинська Л. І.</i> Формування професійної компетентності майбутніх вихователів здо у процесі вивчення дошкільної педагогіки	82
<i>Гавриш Н. В., Піроженко Т. О., Rogozянський О. С., Хартман О. Ю.</i> Програмно-методичний комплекс «Впевнений старт» як освітня система	85
<i>Гавриш Н. В., Рейпольська О. Д.</i> Про готовність педагогів до забезпечення наступності між дошкільною та початковою освітою в ситуації їх реформування	94
<i>Гальченко В. М.</i> Характеристика духовного компоненту професійної культури майбутнього вихователя закладу дошкільної освіти	104
<i>Гаращенко Л. В.</i> Творча спрямованість діяльності дітей дошкільного віку в рухливих іграх	111
<i>Гулько Ю. А.</i> Експериментальні дії в структурі дослідницької діяльності дошкільників	117
<i>Гуменюк Г. В.</i> Психологічне благополуччя дитини як ресурс життєстійкості дорослого	124
<i>Гурлева Т. С.</i> Діти, з якими важко: причини і умови попередження труднощів розвитку і виховання	131
<i>Дичківська І. М.</i> Особистісно-професійне становлення майбутнього вихователя в інноваційному освітньому просторі	139
<i>Довбня С. О., Зубко Н. П.</i> Формула ігрових технологій як засобу виховання дітей старшого дошкільного віку	149
<i>Доманюк О. М.</i> Ранній математичний розвиток зростаючої особистості	158
<i>Журба К. О.</i> Виховання смисложиттєвих цінностей дітей: теоретичний аспект	162

Зайцева Л. І. Значення розвивального середовища в ознайомленні дітей дошкільного віку з властивостями матеріалів та речовин	172
Казанцева Л. І. Питання методики формування екологічної культури дітей дошкільного віку засобами дослідницького навчання	179
Карабаєва І. І. Особливості становлення ціннісних орієнтацій у віковому діапазоні від середнього до старшого дошкільного віку	190
Коновець С. В. Способи набуття креативності у дітей дошкільного віку	199
Кот Н. А., Тельчарова О. П. Попередження шкільної дезадаптації як передумова функціонування нової української школи ...	202
Куліш Т. І. Актуальні проблеми наступності між дошкільною та початковою освітою у творчій спадщині Наталії Лубенець: погляд в історію	211
Латиш Н. М. Психологічні особливості творчого мислення дітей 6 років	222
Легін В. Б. Інноваційні технології фізичного розвитку дошкільників: теоретичний аспект	233
Луценко І. О. Аксиологічні виміри міжособистісної мовленнєвої комунікації з дітьми педагога нової української школи	237
Макаренко С. І. Неформальна освіта в новій системі підвищення кваліфікації педагогів дошкільця: реалії та перспективи	244
Максименко С. Д. Лідерів і творчих особистостей необхідно проектувати, формувати та створювати	258
Максимов М. В., Максимова Н. Ю. Особливості соціалізації дитини в умовах суспільних змін	260
Мачинська Н. І. Інтеграція освітніх програм – вагомий чинник професійної підготовки фахівця дошкільної галузі в умовах закладу вищої освіти	268
Монке О. С. Наукові підходи, як концептуальна основа структурно-функціональної моделі підготовки майбутніх вихователів до морально-духовного виховання дошкільників засобами художньої літератури	275
Нетреба М. М. Специфіка організації медіаосвіти в закладах дошкільної та початкової освіти	281
Омеляненко А. В. Методичне забезпечення наступності в розвитку комунікативної компетентності дітей старшого дошкільного і молодшого шкільного віку	285
Онищук І. А. Шляхи розвитку в майбутніх вихователів ЗДО культури самовираження	292
Онофрійчук Л. О. Медіаграмотність як ключова компетентність майбутнього фахівця дошкільної освіти в контексті ідей Нової української школи	297
Пенькова О. І. Сімейні взаємини як умова становлення моральної спрямованості у дітей	303

Пісоцька Л. С. Інноваційні підходи щодо підготовки майбутніх фахівців дошкільної освіти в умовах забезпечення реалізації ідей Нової української школи	310
Семеняко Ю. Б. Змістовне забезпечення виховання у дітей старшого дошкільного віку основ культури використання медіапродукції у закладах дошкільної освіти	319
Сіданіч І. Л. Духовно-моральне виховання дітей дошкільного віку як запорука успішного навчання в новій українській школі	333
Соловійова Л. І. Дієвість цінностей дитини на перехідному етапі від дошкільної до початкової освіти	342
Тимофєєва І. Б. Дотримання наступності дошкільної та початкової освіти для реалізації творчого потенціалу дитини	352
Тимош Ю. В. Актуальні проблеми дошкільної освіти в Україні та за кордоном	357
Третяк Т. М. Психологічна готовність дитини до розв'язування творчих задач	359
Улюкаєва І. Г. Вплив зарубіжного досвіду на становлення вітчизняної дошкільної освіти (кінець ХІХ – початок ХХ ст.)	370
Фасолько Т. С. Розвивальні та виховні можливості інноваційних педагогічних технологій та їх використання у роботі з дітьми передшкільного віку	383
Федорченко Т. Є. Вплив засобів масової інформації на дітей старшого дошкільного віку	386
Федорчук О. І. Роль сім'ї в привласненні дитиною базових цінностей співжиття	393
Цвєткова Г. Г., Войтюк І. В. Корекція мислення дітей старшого дошкільного віку	403
Чаплінська Ю. С. Парасоціальні стосунки: діти та роботи. Що треба знати батькам?	410
Чекстєре О. Ю. Вплив віртуального світу на провідну діяльність дітей старшого дошкільного віку	422
Череповська Н. І. Розвиток патріотизму дітей дошкільного віку за допомогою медіапсихологічних ресурсів	435
Швець О. В. Розвиток зростаючої особистості дошкільника засобами природи	449
Шепельова М. В. Психологічний супровід особистісно-професійного зростання майбутніх фахівців дошкільної галузі	454
Шкляр Н. А. Обґрунтування умов формування у дітей раннього віку позитивного ставлення до закладу дошкільної освіти на етапі адаптації	464
Шоробура І. М. Підготовка майбутніх педагогів на Хмельниччині для роботи в умовах інклюзії дошкільця	468
Шулигіна Р. А., Корнійчук А. В. Виховання моральності дитини-дошкільника у сюжетно-рольовій грі: педагогічні детермінанти	475

Яворська-Ветрова І. В. Проблема ставлень особистості в онтогенетичному вимірі	482
Відомості про авторів	491

Перспективи подальших наукових розвідок вбачаємо у розробці та впровадженні психологічної програми, спрямованої на формування професійної культури майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти.

Список літератури

1. *Акмеологический словарь* / Под общ. ред. А. А. Деркача. Москва: Изд-во РАГС, 2004. 161 с.
2. Гриценко Т. Б., Гриценко С. П., Кондратюк А. Ю. *Культурологія: навчальний посібник*. Київ: Центр навчальної літератури, 2007. 392 с.
3. Деркач А. А., Михайлов Г. С. *Методология и стратегия акмеологического исследования*. Москва: МПА, 1998. 148 с.
4. Игнатъев В. Г., Белолипецкий В. К. *Профессиональная культура и профессионализм государственной службы: контекст истории и современность: учебное пособие*. Ростов н/Дону: изд. Центр «МарТ», 2000. 256 с.
5. Красных В. В. *Основы психолингвистики и теории коммуникации: Курс лекций*. Москва: «Гнозис», 2001. 270 с.
6. Мачеевич С. С. *Культура личности: методологический подход: автореф. дис. ... канд. филос. наук.: 17.00.08*. Москва, 1991. 15 с.
7. Нестеров А. К. *Формирование духовной культуры студентов педагогических университетов в процессе освоения ценностного содержания культурологических дисциплин: дис. ... канд. пед. наук.: 13.00.01*. Оренбург, 2001. – 184 с.
8. Суперека С. В. *Культурология. Учебный минимум*. Москва: Юриспруденция, 2005. 28 с.

Гаращенко Лариса Василівна, м. Київ

ORCID 0000-0002-7847-632

ТВОРЧА СПРЯМОВАНІСТЬ ДІЯЛЬНОСТІ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ В РУХЛИВИХ ІГРАХ

У статті висвітлюється проблема підвищення рухової активності дітей дошкільного віку. Обґрунтовано важливість використання рухливих ігор для набуття дітьми дошкільного віку позитивного рухового досвіду. З'ясовано важливість актуалізації знань, умінь і навичок дітей, розвитку творчості у руховій діяльності для особистісних досягнень у сфері рухового досвіду. Визначено основні механізми активізації творчої спрямованості діяльності дітей дошкільного віку під час рухливої гри.

Ключові слова: *рухлива гра, діти дошкільного віку, руховий досвід, самостійність, творча активність.*

The article highlights the problem of activation of motor activity of preschool children. The importance of using of moving games to provide children with a positive motor experience is substantiated. The importance of updating the knowledge and skills of children, the development of creativity in the motor activity for personal achievement in the field of motor experience are clarified. The basic mechanisms of activation of creative orientation activity of preschool children during a moving game are determined.

Key Words: *moving game, preschool children, motor experience, independence, creative activity.*

Постановка проблеми. Навчання дітей рухливих ігор є невід'ємною частиною фізичного виховання в умовах закладу дошкільної освіти. Загальновідомо, що рухливі ігри створюють оптимальні умови для розгортання активної рухової діяльності дітей. Цілком закономірно, що зміст і правила рухливої гри обумовлюють ігрові дії та рухи дітей. З іншого боку, в рухливих іграх є простір для самостійного, творчого вибору конкретних способів дій, їх поєднання, чергування, зміни характеру та інтенсивності залежно від умов та ігрової ситуації. Виконання рухових дій в грі пов'язане із сприйняттям дитиною довкілля, орієнтуванням у ньому, а також із яскравими емоційними переживаннями у колективі дітей. Активізація розумової діяльності в рухливих іграх сприяє розвитку творчої активності дітей. Діти старшого дошкільного віку спроможні придумувати нові варіанти рухливих ігор, ускладнювати їх зміст, придумувати рухи, доповнювати правила.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідження в галузі педагогіки та психології переконливо доводять той факт, що творча діяльність формується у зв'язку з загальним розвитком дитини та виховним впливом (Л. Виготський, О. Запорожець, О. Кенеман, Д. Менджерицька та ін.) [3]. У науковій і методичній літературі різнобічно розкрито роль рухливої гри як діяльності, що сприяє якісним змінам у фізичному та психічному розвитку дитини, має різнобічний вплив на формування її особистості. Рухливі ігри сприяють розвитку особистості дитини в цілому та окремих її складових: когнітивні та поведінкові особливості, афективні та мотиваційні сфери, соціальна поведінка (О. Богініч, Е. Вільчковський, Т. Дмитренко, О. Запорожець, О. Кенеман, П. Лєсгафт, Т. Осокіна, О. Тімофєєва, В. Шишкіна та ін.) [1; 3; 4; 5]. У сучасній теорії та методиці фізичного виховання дітей дошкільного віку досліджено використання ігрового методу навчання на різних етапах формування рухової навички (О. Богініч) [3]. Дослідниця вважає особливо важливим надання дітям більшої самостійності в рухливих іграх, заохочення їх до самостійної організації знайомих ігор, розподілу ролей, продумування та ускладнення правил [2]. І так само наголошує автор на

важливості попередньої роботи під час використання ігрового методу, спрямованої на розширення та конкретизацію знань дітей про ігрові образи, усвідомлення дітьми характерних особливостей рухів [3].

Отже, діяльність, результатом якої є самостійне створення дитиною нових варіантів, комбінацій рухів, заснованих на використанні власного рухового досвіду, можемо розглядати як творчу. Особливістю сучасного фізичного виховання в умовах закладу дошкільної освіти є активізація рухової діяльності дітей та визначення особливої ролі їх самостійності, творчості, активності у набутті рухового досвіду.

Мета статті: визначення основних механізмів активізації творчої спрямованості діяльності дітей дошкільного віку під час рухливої гри.

Виклад основного матеріалу. У теорії і методиці фізичного виховання дітей дошкільного віку рухлива гра визначається як свідомо активна діяльність дітей, спрямована на досягнення мети гри шляхом точного і своєчасного виконання ігрових завдань, пов'язаних із обов'язковими для всіх правилами. У працях О. Запорожця зазначається, що рухлива гра - перша доступна для дітей форма діяльності, що передбачає свідоме відтворення та удосконалення нових рухів [3]. Ми повністю погоджуємося з цією педагогічною максимом та переконані, що рухлива гра є основним методом навчання рухів на етапі їх закріплення та вдосконалення. Саме на цьому етапі діти свідомо застосовують набутий руховий досвід, виявляють самостійність та творчий підхід у виборі певних способів дій у конкретних ситуаціях та умовах, що змінюються. Ігровий характер вправ у рухливих іграх знімає напруження, що проявляється у процесі виконання рухів, приваблює дітей і викликає позитивні емоції, на тлі яких умовно-рефлекторні зв'язки, що покладені в основу оволодіння дітьми руховими діями, утворюються значно легше та швидше. Міцність цим зв'язкам надають яскраві, позитивні емоційні переживання [3].

Саме на етапі закріплення та вдосконалення рухової навички слід надавати дітям більшої самостійності та творчості. Під час рухливих ігор можна спостерігати та виявляти ставлення дітей до творчості: захопленість,

здатність увійти в уявні обставини, в умовні ситуації, щирість переживань. У рухливих іграх старших дошкільників простежується якість способів творчих дій: швидкість реакції, кмітливість, винахідливість під час вирішення нових рухових завдань, використання різних варіантів, комбінування знайомих елементів гри у нові поєднання, своєрідність способів дій. Творчість дітей дошкільного віку в рухливих іграх проявляється і через відбір дітьми характерних рис життєвих явищ, персонажів, предметів та їх відображення у діях, грі, пошуки художніх засобів виразності рухів.

Цілком зрозуміло, що самостійність і творчість дітей в рухливих іграх виникає на базі знань дітей та сформованих рухових умінь і навичок у сфері рухового досвіду. Лише від бездоганного володіння вихователем методикою фізичного виховання дітей дошкільного віку, грамотного планування рухливих ігор та продуманого і виваженого педагогічного супроводу залежить творча спрямованість діяльності дітей дошкільного віку під час рухливої гри. Вихователь у процесі навчання дітей рухових дій має залучати їх до творчої самостійної діяльності. Важливо навчити дітей гратися разом, навчити їх, що рухи в рухливій грі є способом вираження ігрових дій, привчити дітей дотримуватися правил гри, проявляти самостійність під час розподілу ролей і дій під час гри тощо.

Для розвитку творчої спрямованості діяльності дітей старшого дошкільного віку в процесі рухливої гри слід підбирати ігри та визначати послідовність завдань:

- залучення дітей до складання нових комбінацій рухів;
- ускладненню правил і варіантів гри;
- поступовому залученню дітей до творчої діяльності, використовуючи
- метод «творчих завдань», проблемний метод;
- залучення дітей до самостійного складання сюжетів ігор (на основі
- знайомих художніх творів чи за самостійно складеними сюжетами).

Дуже важливо грати з дітьми в рухливі ігри відповідно до методики їх організації та проведення: відповідно віку та життєвого досвіду дітей

пояснювати зміст гри та слідкувати за реакцією дітей на пояснення гри; слідкувати за дотриманням правил гри та вчити виконувати в грі певні ролі й ігрові дії; створювати умови для творчого вирішення дітьми поставлених завдань (придумування комбінації рухів, самостійність в реалізації рухових завдань, швидкість реакції на сигнал до дії, точність у виконанні рухів та правил, варіювання правил, уміння придумувати нові правила, нову рухливу гру). Під час пояснення дітям сюжетної рухливої гри доцільно використати коротке образне сюжетне пояснення (розповідь). Тобто вихователю важливо, впливаючи на уяву дитини, викликати у неї зосередженість на об'єкті.

Гру важливо розучувати з дітьми поетапно, з поступовим ускладненням ігрових завдань і правил, поступово вносити варіанти. Вихователь має поступово залучати дітей до самостійного придумування варіантів гри. Важливо звертати увагу на якість рухів дітей, точність, легкість, красу рухів. Необхідно ставити перед дітьми завдання, що вимагають самостійного і творчого розв'язання. У пошуках розв'язання завдань пропонувати дітям придумати свій рух, не схожий на рухи інших дітей, нові правила, вирішити по своєму рухове завдання. Внесення доступних для дітей проблемних ситуацій робить рухову діяльність цікавою та насиченою.

Під час проведення рухливої гри вихователь має чітко розуміти її специфіку. Відмітною ознакою рухливої гри є установка на результат. Діти старшого дошкільного віку бігають в грі не для отримання задоволення від процесу бігу. У кожного гравця є свої мотиви, що орієнтують на досягнення певного результату: догнати, назбирати якомога більше шишок, втекти, ухилитися тощо. Звичайно, діти отримують емоційне задоволення від гри, але це задоволення значною мірою залежить від результату, визначеного в грі для дитини як мета. Саме наявність мотиву, спрямованого на досягнення мети, спонукає дитину до творчої діяльності. Головним мотивом дитячої творчості є намагання проявити свої переживання, враження, засвоїти їх у діяльності.

Рухливі ігри збагачують руховий досвід дитини та сприяють пошуку власних способів виконання рухів. Будь-яка рухлива гра, навіть проста за

змістом і правилами, дає поштовх дитячій фантазії, творчій думці. У разі систематичного проведення цікавих та близьких дітям за змістом рухливих ігор з правилами можемо спостерігати новий вид творчості – діти самі придумують варіанти ігор чи нові ігри з правилами. Дитина, виконуючи роль, творить і створює образ. Чим багатший у дитини життєвий і руховий досвід, ширші знання та уявлення про ігровий образ, тим точнішим буде створений нею ігровий образ. За умови грамотного педагогічного супроводу рухливої гри вихователь скеровує творчість дитини у певне русло, визначене змістом та правилами гри.

Для змістовного та ефективного проведення рухливої гри з дітьми необхідно проводити систематичну попередню роботу. Тобто під час навчання дітей рухових дій важливо формувати їх творчу активність. Це забезпечить самостійність у використанні рухових умінь і навичок в грі. Важливо також збагачувати знання та уявлення дітей про довкілля.

Висновки. Рухлива гра завжди вимагає від дітей творчої активності: знайти найбільш доцільні способи дій, самостійно прийняти правильне рішення, знайти вихід із ігрової ситуації. Рухлива гра накладає на дітей певні обов'язки, адже діти в грі виконують різноманітні ролі та правила, серйозно ставляться до ігрових завдань. Рухлива гра вимагає від дитини активності та творчої ініціативи, оскільки вона ніколи не передбачає автоматичну діяльність. Рухлива гра є однією з основних умов формування творчого мислення дитини. Формування самостійності і творчості у вирішенні рухових завдань, передбачених рухливою грою, забезпечить творчий підхід до будь-якого самоцінного виду дитячої діяльності, необхідний на сучасному етапі для навчання в школі.

Список літератури

1. Богініч О. Пріоритети у сфері фізичного розвитку дитини дошкільного віку. *Оптимізація фізичного розвитку дитини у вітчизняній системі освіти: монографія* / Е. Вільчковський, Н. Денисенко, А. Цьось та ін. Запоріжжя: ЗОІППО, 2010. С. 124-148.
2. Богініч О. Здоров'я та фізичний розвиток дитини: реалізація завдань освітньої лінії «Особистість дитини». *Дошкільне виховання*, 2012. № 9. С. 3-7.
3. Богініч О. Л. *Фізичне виховання дошкільників засобами гри: навч.-метод. посіб.*

Київ: СП «ЧИП», 2001. 126 с.

4. Вільчковський Е. С. Інтеграція рухів і музики у фізичному розвитку дітей старшого дошкільного віку навчально-методичний посібник / Е. С. Вільчковський, Н. Ф. Денисенко, Ю. М. Шевченко. Тернопіль: Мандрівець, 2010. 144 с.

5. Гаращенко Л. В. Розвиток ідеї здоров'язбереження у фізичному вихованні дітей в дошкільних закладах України (друга половина ХХ – початок ХХІ століття): дис... канд. пед. наук: 13.00.01. Київський університет імені Бориса Грінченка. Київ, 2014. 235 с.

Гулько Юлія Анатоліївна, м. Київ
ORCID 0000-0002-3658-7232

ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНІ ДІЇ В СТРУКТУРІ ДОСЛІДНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ДОШКІЛЬНИКІВ

Дитяче експериментування зароджується у простій орієнтувальній діяльності і може розглядатися як її ускладнений різновид. Народжуючись із примітивних орієнтувальних дій, експериментальні дії обумовлюють появу внутрішнього задуму, що виступає як передбачення дитиною результату своїх дій із предметом. Таким чином дитяче експериментування починає набувати ознак стратегіальної структури.

Ключові слова: дитяче експериментування, орієнтувальні дії, розуміючі дії, стратегіальна структура діяльності.

Children's experimentation is born in a simple orientation activity and can be considered as its complicated kind. Born out of primitive orienting actions, experimental actions lead to the appearance of an internal project that acts as a prediction of the child's result of his actions with the object. In this way, child experimentation begins to take on the characteristics of strategic structure.

Keywords: child experimentation, orientation actions, understanding actions, strategic activity structure.

Традиційно дослідницьку діяльність дитини визначають як таку, що визначає хід її пізнавального та особистісного розвитку. У дошкільному віці дослідження об'єктів оточуючого світу відбувається шляхом експериментування. Розглядаючи дитяче експериментування як особливий вид дитячої діяльності М. М. Поддьяков висунув положення про те, що ця діяльність поряд із грою є провідною у дошкільному віці. Дитяче експериментування суттєво впливає на розвиток інших видів дитячої діяльності (таких як конструювання, гра, образотворчі види діяльності тощо), в них воно може органічно входити і суттєво впливати на підвищення рівня їх здійснення. Також дитяче експериментування являється основою дитячого саморозвитку.